
Vergaderjaar 2023–2024

36 470 XII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
2.2	Overzicht Coronamaatregelen	7
3	Beleidsartikelen	8
3.1	Artikel 11 Integraal Waterbeleid	8
3.2	Artikel 13 Bodem en Ondergrond	11
3.3	Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid	13
3.4	Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor	16
3.5	Artikel 17 Luchtvaart	18
3.6	Artikel 18 Scheepvaart en Havens	21
3.7	Artikel 19 Internationaal Beleid	23
3.8	Artikel 20 Lucht en Geluid	24
3.9	Artikel 21 Duurzaamheid	25
3.10	Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's	27
3.11	Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie	30
3.12	Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport	31
3.13	Artikel 25 Brede Doeluitkering	33
3.14	Artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen	34
4	Niet-beleidsartikelen	35
4.1	Artikel 97 Algemeen Kerndepartement	35
4.2	Artikel 98 Apparaat Kerndepartement	37
4.3	Artikel 99 Nog onverdeeld	40
5	Agentschappen	41
5.1	Agentschap Rijkswaterstaat	41
5.2	Agentschap Koninklijk Nederlands Metereologisch Instituut	45

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII);
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

M.G.J. Harbers

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De opzet en structuur van de onderliggende begroting voor Hoofdstuk XII is gebaseerd op de rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën. In de Rijksbegrotingsvoorschriften 2023 zijn onderstaande uniforme ondergrenzen opgenomen, welke worden gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatie vraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd:

1. In de begroting(wet)staat zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2023 voor de begroting van Infrastructuur en Waterstaat (XII) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld bij deze Tweede supplettoire begroting.
2. In het overzicht in paragraaf 2.1 zijn de belangrijkste uitgavenmutaties opgenomen, die op hoofdlijnen inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting 2023 (Kamerstukken II 2021-2022, [35 925 XII, nr 1](#)). Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
3. In de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3 beleidsartikelen en paragraaf 4 niet-beleidsartikelen) zijn in de tabellen budgettaire gevolgen van beleid de mutaties in de Tweede supplettoire begroting 2023 uitgesplitst in miljoenennota- en najaarsnotamutaties. De miljoenennotamutaties zijn reeds in de aan uw Kamer voorgelegde Ontwerp-begroting 2024 (Kamerstukken II 2022-2023, [36 200 XII, nr 2](#)) toegelicht met uitzondering van de verplichtingen. De begrotingsmutaties van de najaarsnota en de verplichtingenmutaties van de miljoenennota worden toegelicht op basis van bovengenoemde staffel.
4. In de paragraaf agentschappen (paragraaf 5) staan de aanpassingen in de exploitatie- en kasstroomoverzichten van de agentschappen waarbij sprake is van cumulatieve mutaties (in totaal) groter dan 5% van de oorspronkelijk vastgestelde begroting of cumulatieve mutaties (in totaal) groter dan € 20 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting. Op aanwijzing van Minfin is in de prinsjesdagsupplettoire begroting geen agentschapsparagraaf opgenomen. De Agentschapsparagraaf is opgesteld met de stand 1e supplettoire als uitgangspunt. Aangezien de mutaties prinsjesdag nog niet eerder zijn toegelicht in de agentschapsparagraaf dienen ook deze meegenomen te worden in de toelichting van de 2e supplettoire begroting.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

De onderstaande tabellen geven de belangrijkste wijzigingen weer in de uitgaven en ontvangsten ten opzichte van de Miljoenennota 2023. Een meer gedetailleerd overzicht van de mutaties per artikel is te vinden bij de budgettaire gevolgen van beleid in paragraaf 3 (de beleidsartikelen) en 4 (de niet-beleidsartikelen).

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2023
Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW's en amendementen) 2023		12.407.473
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Overboekingen Ministeries	Divers	45.109
2) Overboekingen HXII/Fondsen	26	- 31.556
- waarvan met MF	Divers	32.100
- waarvan met DF	Divers	- 544
3) Luchtvaart in Transitie	17	- 28.344
4) Beschikbaarheidsvergoeding OV	16	3.217
5) Mee- en tegenvallers	Divers	- 7.057
6) Overige mutaties	Divers	11.588
Stand 2e suppletoire begroting 2023		12.431.986

Toelichting

1. Overboekingen ministeries

Dit betreft de overboekingen van en naar andere begrotingshoofdstukken binnen de Rijksbegroting. Per saldo wordt € 45,1 miljoen overgeboekt naar het Ministerie van IenW. Het gaat met name om:

- Voor het uitvoeren van de verkenning OV en Wonen Utrecht hebben Rijk en Regio tijdens in 2019 gezamenlijk € 380 miljoen gereserveerd. De bijdrage vanuit het Ministerie van BZK bedraagt € 69,3 miljoen.
- De investeringskosten van het project MOC KW van Defensie nemen toe als gevolg van prijsstijging van de bouwkosten, een hogere zeespiegelstijging en aanpassingen in het ontwerp. Het aandeel van het Ministerie van IenW hierin betreft € 8,3 miljoen.
- Voor de innovatieregeling Zero Emissie Pilots wordt er ingezet op zero emissie bouwmaterialen in de Rijksvastgoedbedrijf bouwprojecten Binnenhof en 't Harde. Hiervoor draagt het Ministerie van IenW € 4,8 miljoen af aan het Ministerie van BZK.
- In opdracht van het Ministerie van EZK gaat Rijkswaterstaat data verzamelen over water, wind, neerslag en fauna bij diverse windparken op zee. EZK boekt hier € 4,3 miljoen euro voor over naar IenW.

2. Overboeking HXII/Fondsen

Per saldo is € 31,6 miljoen overgeboekt vanuit het mobiliteitsfonds en Deltafonds naar HXII, waarvan € 32,1 miljoen van het mobiliteitsfonds naar HXII is overgeboekt en € 0,5 miljoen van HXII naar het Deltafonds. Het gaat met name om:

- Vanuit het Mobiliteitsfonds is € 31,2 miljoen overgeboekt naar artikel 16 voor diverse decentrale uitkeringen op het gebied van verkeer en vervoer aan de provincies Utrecht, Limburg, Overijssel en Drenthe

die in 2021 zijn teruggestort omdat ze niet zouden voldoen aan de voorwaarden van de decentrale uitkering. Deze worden nu als specifieke uitkering bij Najaarsnota 2023 uitbetaald.

- Een budgetoverheveling van het Mobiliteitsfonds art 11 Reservering pakket Zeeland naar HXII ten behoeve van de subsidie NS en naar aanleiding van een subsidie aanvraag voor de continuering van de uitbreiding dienstregeling Zeeland in 2023. IenW is Overeengekomen om deze treindienst te continueren in de dienstregelingsjaren 2022 t/m 2024 (€ 4,2 miljoen).

3. Luchtvaart in Transitie

Het subsidiebudget voor luchtvaart in transitie neemt met € 28,4 miljoen af vanwege het doorschuiven van middelen van 2023 naar 2024. De vertraging van de uitbetaling van de subsidiemiddelen heeft te maken met de extra tijd die nodig is voor het opstellen van de subsidieregelingen en het beoordelen van de subsidieaanvragen.

4. Beschikbaarheidsvergoeding OV

De budgetbijstelling van € 3,2 miljoen voor de beschikbaarheidsvergoeding OV (BVOV) regelingen 2021 en 2022 naar aanleiding van de vaststellingen van de in het kader van deze regelingen verstrekte bijdragen.

5. Mee -en tegenvallers

Diverse kleine mee- en tegenvallers zorgen voor een positief saldo van € 7,1 miljoen. Hiervan betreft een positief saldo van € 1,7 miljoen de HGIS budgetten en bestaat uit het programma Partners voor Water 5 (€ 1,0 miljoen) en het HGIS subsidie budget (€ 0,7 miljoen).

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2022 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2022
Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW's en amendementen) 2023		65.471
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Beschikbaarheidsvergoeding OV		- 4.792
2) Overige mutaties	Divers	12.752
Stand 2e suppletoire begroting 2023		73.431

Toelichting

1. Beschikbaarheidsvergoeding OV

Naar aanleiding van recente vaststellingen van de BVOV wordt er verwacht dat er minder ontvangsten zullen binnenkomen (€ -4,8 miljoen).

2.2 Overzicht Coronamaatregelen

Tabel 4 Coronamaatregelen op de lenW-begroting (bedragen x € 1 mln.)

Art. Naam maatregel/regeling	Bedrag verplichtingen 2023	Bedrag uitgaven 2023	Bedrag ontvangsten 2023	Vindplaats
16 en 98 Beschikbaarheidsvergoeding OV	46,3	108,4	20,7	Kamerstuk II, 35 748, nr. 1, 35 804, nr. 1, 23 645, nr. 755, 35 925, nr. 14, 35 925, nr. 71
17 Lening Winair	0,0	0,0	3,0	Kamerstuk II, 35 705, nr. 1, 31 936, nr. 896
22 Tegemoetkoming vuurwerkbranche	2,1	2,3	0,0	Kamerstuk II, 35 781, nr. 1, 35 925, nr. 14, 36 038, nr. 1, 35 924, nr. 14
97 en 98 COVID-testen reizigers	1,0	4,8	0,0	Kamerstuk II, 35 864, nr. 1, 35 925, nr 71
Totaal	49,4	115,5	23,7	

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 11 Integraal Waterbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid Artikel 11 Integraal Waterbeleid (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	45.457	1.906	47.363
Uitgaven	57.416	- 2.904	54.512
1 Algemeen Waterbeleid	46.232	- 2.235	43.997
<i>Opdrachten</i>	16.764	- 6.006	10.758
FLOW	0	0	0
KAWI	1.945	- 743	1.202
Klimaat Bestuur/NOVI	306	0	306
CORA	400	240	640
VN Water	1.500	- 1.500	0
Overige opdrachten	12.613	- 4.003	8.610
<i>Subsidies</i>	11.420	3.546	14.966
Partners for Water 5 (HGIS)	3.117	27	3.144
Blue Deal (HGIS)	6.960	610	7.570
WI	1.212	113	1.325
Overige subsidies	131	2.796	2.927
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	16.628	325	16.953
Waarvan bijdragen aan KNMI	707	140	847
Bijdragen aan RWS	15.346	60	15.406
Overige bijdragen aan agentschappen	575	125	700
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	100	- 100	0
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	1.320	0	1.320
2 Waterveiligheid	2.315	- 243	2.072
<i>Opdrachten</i>	2.315	- 243	2.072
RWS Waterveiligheid	1.507	- 343	1.164
Overige opdrachten	808	100	908
3 Grote oppervlaktewateren	1.069	- 175	894
<i>Opdrachten</i>	1.069	- 175	894
RWS Zuid-Westelijke Delta	370	0	370
Overige opdrachten	699	- 175	524
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	0	0	0
4 Waterkwaliteit	7.800	- 251	7.549
<i>Opdrachten</i>	5.612	- 731	4.881
Noordzee en Oceanen	158	- 101	57
Waarvan RWS (BOA)	3.517	- 201	3.316
Overige opdrachten	1.937	- 429	1.508
<i>Subsidies</i>	552	557	1.109
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	50	0	50
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	1.586	- 77	1.509
WKK contributies	36	31	67
Overige bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	1.550	- 108	1.442
Ontvangsten	30	0	30

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt per saldo met € 1,9 miljoen verhoogd. Dit heeft met name betrekking op een subsidieverlening voor de actieprogramma's KRW en PFAS voor MKB Nederland en VNO-NCW. VNO-NCW en MKB Nederland gaan het bedrijfsleven ondersteunen met actieprogramma's op het gebied van de Kaderrichtlijn Water en PFAS, waarmee de kennis bij bedrijven wordt vergroot en concrete (bovenwettelijke) maatregelen worden verkend en gestimuleerd. IenW draagt hier de komende jaren € 3,1 miljoen aan bij, waarvan € 2,0 miljoen voor het actieprogramma PFAS en € 1,1 miljoen voor het actieprogramma KRW.

Verder hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het verplichtingenbudget per saldo € 1,2 miljoen verlaagd is.

Uitgaven

Artikel 11.1 Algemeen Waterbeleid

Opdrachten

De verlaging van het opdrachtenbudget van per saldo – € 6,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Herprioritering van € 2,9 miljoen van het opdrachtenbudget van Partners voor Water naar subsidies ter dekking van een subsidie aan Deltares binnen het programma Partners voor Water. Dit betreft een in 2022 aangegane verplichting die in 2023 is betaald.
- Een correctie van HGIS-budgetten naar het financieel instrument subsidies (- € 1,5 miljoen) voor de uitvoering door Deltares van de gemaakte afspraken in de VN Waterconferentie voor het International Panel on Deltas (IPDC).
- Een lagere kasprognose (€ 1,0 miljoen) op het door RVO uitgevoerde programma Partners voor Water 5. Tevens heeft RVO aangegeven dat programma-activiteiten vertragen naar 2024, omdat het maken van bestuurlijke internationale afspraken na de VN top meer tijd vergt dan verwacht.

Verder hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het opdrachtenbudget met per saldo € 2,6 miljoen verlaagd is.

Subsidies

De verhoging van het subsidiebudget met per saldo € 3,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hierboven toegelichte HGIS herverdeling van opdrachten en subsidies (€2,7 miljoen).

Verder hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het subsidiebudget met per saldo € 0,8 miljoen verhoogd is.

2 Waterveiligheid

De uitgavenverhoging met per saldo € 0,2 miljoen wordt veroorzaakt door de diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

3 Grote oppervlaktewateren

De uitgavenverhoging met per saldo € 0,2 miljoen wordt veroorzaakt door de diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

4 Waterkwaliteit

De uitgavenverhoging met per saldo € 0,3 miljoen wordt veroorzaakt door de diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Ontvangsten

Er zijn geen ontvangstenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 op dit artikel.

3.2 Artikel 13 Bodem en Ondergrond

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Bodem en Ondergrond (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	94.319	38.430	132.749
Uitgaven	110.468	- 701	109.767
4 Ruimtegebruik bodem	110.468	- 701	109.767
<i>Opdrachten</i>	<i>13.097</i>	<i>- 611</i>	<i>12.486</i>
Bodem en STRONG	8.207	- 595	7.612
RWS Leefomgeving	2.376	140	2.516
Overige opdrachten	2.514	- 156	2.358
<i>Subsidie</i>	<i>23.224</i>	<i>- 500</i>	<i>22.724</i>
Bedrijvenregeling	9.322	0	9.322
Subsidies Caribisch Nederland	12.552	- 500	12.052
Overige subsidies	1.350	0	1.350
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>10.865</i>	<i>0</i>	<i>10.865</i>
Waarvan bijdragen aan RWS	5.489	0	5.489
Waarvan bijdragen aan RIVM	5.376	0	5.376
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>63.194</i>	<i>410</i>	<i>63.604</i>
Meerjarenprogramma Bodem	63.194	410	63.604
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>88</i>	<i>0</i>	<i>88</i>
Ontvangsten	3.500	0	3.500

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt per saldo met € 38,4 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door enkele versnellingen van verplichtingenruimte uit latere jaren.

- Per 1 januari 2024 gaat de Wet Bodembescherming op in de Omgevingswet. Daarmee vervalt per 1 januari de grondslag voor het Besluit financiële bepalingen bodemsanering, behoudens overgangsrecht. Bedrijven die zich voor 2008 hebben aangemeld voor de Bedrijvenregeling hebben nog tot 1 januari 2025 de mogelijkheid om aan te geven dat ze ook daadwerkelijk gebruik gaan maken van de regeling. Het saneringsplan moet dan voor 1 januari 2024 zijn ingediend. Om de aangewezen coördinerende rechtspersonen, Stichting Bodembeheer Nederland en Bosatex, in staat te stellen om de nog resterende werkvoorraad af te handelen, wordt dit jaar aanvullende verplichtingenruimte verstrekt (€ 16,0 miljoen).
- Er is een verplichtingschuif van 2028 naar 2023 voor de sanering van het EMK-terrein (€ 10,0 miljoen). Deze sanering is onderdeel van de oude afspraken in het meerjarenprogramma bodemsanering (looptijd tot en met 2030), waarvoor het Ministerie van IenW, in tegenstelling tot reguliere bodemsaneringsprojecten, zelf opdrachtgever is. Op basis

- van de gewijzigde Uniforme administratieve voorwaarden (UAV) in 2023 zal dit jaar nog een vervolgopdracht van circa € 10,0 miljoen worden verstrekt.
- Binnen het meerjarenprogramma Bodemsanering wordt ingezet op versnelling van saneringsprojecten voor onder meer PFAS, Asbest, drugs gerelateerde verontreiniging en waterbodems. Hiervoor wordt binnen het meerjarenprogramma verplichtingenruimte vanuit latere jaren naar 2023 geschoven (€ 9,0 miljoen).
 - Een verplichtingschuif naar 2023 vanuit 2024 en 2025 om een meerjarige opdracht aan het RIVM vast te kunnen leggen voor de gevraagde FTE-inzet (€ 3,2 miljoen).
 - Een verplichtingschuif ten behoeve van de vastlegging van de meerjarige opdracht aan het RIVM voor de externe projectkosten die RIVM zal maken voor de opdracht (€ 1,5 miljoen).

Verder hebben er enkele kleinere mutaties plaatsgevonden van per saldo – € 1,3 miljoen die het verplichtingenbudget verlagen.

Uitgaven

De uitgavenverhoging met per saldo € 0,7 miljoen wordt veroorzaakt door de diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Ontvangsten

Er zijn geen ontvangstenmutaties in de 2e suppletioire begroting 2023 op dit artikel.

3.3 Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	526.319	3.535	529.854
Uitgaven	346.544	- 1.093	345.451
1 Netwerk	25.118	- 972	24.146
<i>Opdrachten</i>	<i>14.101</i>	<i>- 472</i>	<i>13.629</i>
Wegverkeersbeleid	5.107	43	5.150
Unit Smart Mobility	6.444	- 1.284	5.160
Overige opdrachten	2.550	769	3.319
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>8.879</i>	<i>- 876</i>	<i>8.003</i>
Bijdragen aan agentschap RWS	8.073	- 879	7.194
Overige bijdragen aan agentschappen	806	3	809
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>764</i>	<i>- 84</i>	<i>680</i>
Regionale bijdrage MIRT	764	- 84	680
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>1.374</i>	<i>460</i>	<i>1.834</i>
2 Verkeersveiligheid	24.974	207	25.181
<i>Opdrachten</i>	<i>6.591</i>	<i>- 790</i>	<i>5.801</i>
Verkeersveiligheid	5.208	- 363	4.845
Overige opdrachten	1.383	- 427	956
<i>Subsidies</i>	<i>10.785</i>	<i>- 180</i>	<i>10.605</i>
Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV)	4.463	- 213	4.250
Veilig Verkeer Nederland (VVN)	4.244	0	4.244
Overige subsidies	2.078	33	2.111
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>729</i>	<i>28</i>	<i>757</i>
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>0</i>	<i>14</i>	<i>14</i>
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>30</i>	<i>565</i>	<i>595</i>
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>3.122</i>	<i>287</i>	<i>3.409</i>
Bijdragen aan CBR	2.287	- 631	1.656
Overige bijdragen	835	918	1.753
<i>(Schade)vergoedingen</i>	<i>3.717</i>	<i>283</i>	<i>4.000</i>
Stint	3.717	283	4.000
3 Slimme en Duurzame Mobiliteit	296.452	- 328	296.124
<i>Opdrachten</i>	<i>45.419</i>	<i>- 6.721</i>	<i>38.698</i>
Reservering Klimaatakkoord	1.672	- 1.672	0
Duurzame logistiek	3.604	1.367	4.971
Innovatie en Intelligente Transportsystemen	9.100	- 1.689	7.411
Programma duurzame mobiliteit	5.736	- 3.506	2.230
Innovatie, strategie voor Mobiliteit (ISM)	997	- 72	925
Verkeersemisies	845	- 468	377
Programma fiets	1.962	- 116	1.846
Duurzame energiedragers in mobiliteit	1.238	- 127	1.111
NGF-project Dutch Metropolitan Innovations	8.769	0	8.769
KF: Slimme laadinfra	4.376	0	4.376
Overige opdrachten	7.120	- 438	6.682

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
<i>Subsidies</i>	202.352	0	202.352
Bronmaatregelen stikstof	57.598	0	57.598
Elektrisch vervoer	127.686	0	127.686
Duurzame mobiliteit	14.790	0	14.790
Overige subsidies	2.278	0	2.278
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	24.362	401	24.763
Bijdragen aan agentschap Nea	5.359	0	5.359
Bijdragen aan agentschap RWS	4.168	0	4.168
Bijdragen aan agentschap RVO	14.368	399	14.767
Overige bijdragen aan agentschappen	467	2	469
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	24.216	5.452	29.668
Duurzame mobiliteit	13.500	3.500	17.000
Mobiliteit en Gebieden	2.062	1.952	4.014
KF: Slimme Laadinfra	8.624	0	8.624
Overige bijdragen aan medeoverheden	30	0	30
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	103	440	543
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	0	100	100
Ontvangsten	5.782	- 657	5.125

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties in de 2e supplettoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

Uitgaven

1 Netwerk

De uitgavenverlaging met per saldo € -0,9 miljoen wordt veroorzaakt door de diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2 Verkeersveiligheid

De uitgavenverhoging met per saldo € 0,2 miljoen wordt veroorzaakt door de diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

3 Slimme en Duurzame mobiliteit

De uitgavenverlaging met per saldo – € 0,8 miljoen wordt veroorzaakt door diverse mutaties. Onderstaand worden de mutaties toegelicht per instrument, waar de mutatie hoger is dan de voorgeschreven norm.

Opdrachten

De verlaging van het opdrachtenbudget met per saldo – € 7,1 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Herschikking Reservering klimaatakkoord naar Duurzame logistiek (€ 1,7 miljoen): Bij het opstellen van de Ontwerpbegroting 2024 is een negatieve begrotingsstand in het jaar 2023 ontstaan. Door de budgetten uit de reservering voor het klimaatakkoord opnieuw toe te delen worden de begrotingsstanden gecorrigeerd.

- BTW Compensatiefonds afdracht VDI en IVRI (€ 1,2 miljoen): Dit betreft de BTW afdracht aan het BTW Compensatiefonds (BCF) voor de specifieke uitkering Veilig Doelmatig en Duurzaam (€ 0,3 miljoen) en Intelligente Verkeersregelininstallaties (€ 0,9 miljoen).
- SPUK Vergroenen Reisgedrag (€ 3,5 miljoen): Dit betreft een mutatie voor de SPUK Vergroenen Reisgedrag inzake regeling Veilig, Slim Duurzaam (VSD). Er zijn bij het BO MIRT 2022 afspraken gemaakt over de werkgeversaanpak. De grondslag is meegenomen in de «Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027» en zal onder deze noemer worden uitgekeerd.
- Het overige verschil wordt verklaard door diverse mutaties die lager zijn dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Bijdragen aan medeoverheden

De verhoging van de bijdragen aan medeoverheden met € 5,4 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- De hierboven toegelichte SPUK Vergroenen Reisgedrag (€ 3,5 miljoen).
- HXII Specifieke uitkeringen Intelligente Verkeersregelininstallaties (iVRI) (€ 2,0 miljoen): Voor de specifieke uitkering (iVRI) is er in totaal nog € 2,0 miljoen nodig voor het betalen van uitkeringen. Dit bedrag wordt overgeboekt van het Mobiliteitsfonds naar HXII waar de regeling wordt verantwoord.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.4 Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	273.669	- 18.781	254.888
Uitgaven	260.497	30.218	290.715
1 OV en Spoor	42.301	26.720	69.021
<i>Opdrachten</i>	<i>10.571</i>	<i>- 2.761</i>	<i>7.810</i>
ACM	1.783	- 1.783	0
OV & Stations	2.376	- 43	2.333
Aanst. NS en ProRail	4.229	- 972	3.257
Opdrachten SU	324	- 183	141
Overige opdrachten	1.859	220	2.079
<i>Subsidies</i>	<i>16.056</i>	<i>3.136</i>	<i>19.192</i>
Maatregelen Spoorgoederenvervoer	10.176	- 813	9.363
Consumentenorganisatie OV	1.093	0	1.093
Subsidie NS SV	2.000	0	2.000
Overige subsidies	2.787	3.949	6.736
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>1.124</i>	<i>4</i>	<i>1.128</i>
Bijdragen aan RWS	1.057	0	1.057
Bijdragen aan KNMI	14	0	14
Bijdragen aan overige agentschappen	53	4	57
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>14.448</i>	<i>26.341</i>	<i>40.789</i>
Bijdrage medeoverheden OVS	11.971	26.041	38.012
CLU Betuwe en HSL	2.477	300	2.777
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>102</i>	<i>0</i>	<i>102</i>
2 Maatregelenpakket OVS	218.196	3.498	221.694
<i>Subsidies</i>	<i>218.196</i>	<i>3.498</i>	<i>221.694</i>
Beschikbaarheidsvergoeding OV-sector	104.848	3.217	108.065
Transitievangnet OV	113.348	281	113.629
Ontvangsten	25.522	- 1.419	24.103

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e supplettoire begroting in totaal per saldo met € 18,7 miljoen verlaagd. Dit bedrag wordt met name verklaard door:

- Een verplichtingenverlaging van € 58,5 miljoen voor de budgetbijstelling van de BVOV (Beschikbaarheidsvergoeding OV) regelingen 2021 en 2022 naar aanleiding van de vaststellingen van de bijdragen die in het kader van deze regelingen zijn verstrekt.
- Daarnaast hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het verplichtingenbudget met € 8,6 miljoen is toegenomen.
- Het resterende verschil wordt verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt bij 2e suppletoire begroting met in totaal € 30,3 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

1 OV en Spoor

Bijdragen aan medeoverheden

De verhoging van de bijdragen aan medeoverheden van € 26,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Een overboeking van € 31,2 miljoen vanuit het Mobiliteitsfonds voor diverse decentrale uitkeringen op het gebied van verkeer en vervoer aan de provincies Utrecht, Limburg, Overijssel en Drenthe die in 2021 zijn teruggestort omdat ze niet zouden voldoen aan de voorwaarden van de decentrale uitkering. Deze worden nu als specifieke uitkering uitbetaald.
- Daarnaast hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het budget bijdragen aan medeoverheden met € 4,9 miljoen is afgenomen.

2 Maatregelenpakket OVS

Subsidies

De verhoging van het subsidiebudget met € 3,5 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- een budgetbijstelling van € 3,2 miljoen voor de beschikbaarheidsvergoeding OV (BVOV) regelingen 2021 en 2022. De vaststellingen van de verstrekte bijdragen zijn hoger dan van tevoren is opgenomen in de prognose.
- Daarnaast hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het subsidiebudget met € 0,3 miljoen is toegenomen.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie de leeswijzer).

3.5 Artikel 17 Luchtvaart

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 17 Luchtvaart (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	254.234	- 12.056	242.178
Uitgaven	119.451	- 18.425	101.026
1 Luchtvaart	119.451	- 18.425	101.026
<i>Opdrachten</i>	<i>13.831</i>	<i>6.010</i>	<i>19.841</i>
GIS-4 regeling	0	1.234	1.234
Caribisch Nederland	385	- 235	150
Klimaatbeleid	953	51	1.004
Luchtruim Regio Luchthaven	1.108	404	1.512
Luchtruimherziening	1.295	- 361	934
Onbemande luchtvaart	373	423	796
Onderzoek luchtvaart	2.868	- 1.742	1.126
NGF-project Luchtvaart in transitie	887	- 562	325
Overige opdrachten	5.962	6.798	12.760
<i>Subsidies</i>	<i>96.926</i>	<i>- 28.384</i>	<i>68.542</i>
Subsidies klimaatbeleid	2.850	0	2.850
Subsidies tarieven Bonaire	420	0	420
Subsidies omploegen graan	1.700	0	1.700
NGF-project Luchtvaart in transitie	89.940	- 28.344	61.596
Overige subsidies	2.016	- 40	1.976
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>1.443</i>	<i>5.337</i>	<i>6.780</i>
Waarvan bijdragen aan agentschap KNMI	14	0	14
Waarvan bijdragen aan agentschap RWS	858	5.327	6.185
Overige bijdragen aan agentschappen	571	10	581
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>1.550</i>	<i>0</i>	<i>1.550</i>
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>1.625</i>	<i>0</i>	<i>1.625</i>
Waarvan bijdrage International Civil Aviation Organization	1.455	0	1.455
Overige bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	170	0	170
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>2.365</i>	<i>323</i>	<i>2.688</i>
<i>Leningen</i>	<i>1.711</i>	<i>- 1.711</i>	<i>0</i>
Ontvangsten	4.522	3.087	7.609

Tabel 10 Uitsplitsing verplichtingen art. 17 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	254.234	- 12.056	242.178
<i>Waarvan</i> garantieverplichtingen	<i>52.600</i>	<i>0</i>	<i>52.600</i>
<i>Waarvan</i> overige verplichtingen	<i>201.634</i>	<i>- 12.056</i>	<i>189.578</i>

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2023 wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 12,1 miljoen verlaagd. De verlaging van het verplichtingenbudget is met name het gevolg van:

- Het verplichtingenbudget neemt met € 16,1 miljoen af vanwege het doorschuiven van verplichtingenbudget voor het NGF-project Luchtvaart in Transitie van 2023 naar 2024. Deze mutatie wordt onder *subsidies* nader toegelicht.
- Daarnaast wordt het verplichtingenbudget met € 3,2 miljoen opgehoogd vanwege een bijdrage van Bonaire International Airport aan de vervanging van de Airfield Ground Lighting installatie. De vervangingsopdracht wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat.

Verder hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het verplichtingenbudget met per saldo € 0,8 miljoen verhoogd is.

Uitgaven

Het uitgavenbudget voor 2023 wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 18,4 miljoen verlaagd.

1 Luchtvaart

Opdrachten

Het opdrachtbudget voor 2023 voor het artikelonderdeel Luchtvaart is met € 6 miljoen verhoogd. Dit komt met name door:

- Het opdrachtenbudget wordt met € 8,1 miljoen opgehoogd vanuit diverse budgetten binnen lenW. Deze middelen worden ingezet voor:
 - de betaling van de planschade aan de gemeente Lansingerland. Dat is een vergoeding vanuit lenW aan de gemeente Lansingerland voor de door de gemeente betaalde planschade aan WTZI-vastgoed Parnassia groep B.V., n.a.v. een uitspraak van de RvS.
 - de betaling van de nadeelcompensatie te Rijdt, een nadeelcompensatieregeling voor de overschrijding van de geluid grenswaarde Schiphol.
- Het opdrachtenbudget wordt met € 1,6 miljoen verlaagd vanwege diverse herschikkingen binnen artikel 17.

Daarnaast hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waardoor het opdrachtenbudget met per saldo € 0,5 miljoen verlaagd is.

Subsidies

Het subsidiebudget voor 2023 voor het artikelonderdeel Luchtvaart neemt met € 28,4 miljoen af vanwege het doorschuiven van subsidiebudget voor het NGF-project Luchtvaart in Transitie van 2023 naar 2024. De vergraving van de uitbetaling van de subsidiemiddelen heeft te maken met de extra tijd die nodig is voor het opstellen van de subsidieregelingen en het beoordelen van de subsidieaanvragen.

Bijdragen aan agentschappen

Het budget voor bijdragen aan het agentschap Rijkswaterstaat voor 2023 voor het artikelonderdeel Luchtvaart is met € 5,3 miljoen verhoogd. Dit komt met name door de volgende opdrachten die door RWS worden uitgevoerd:

- De vervanging Airfield Ground Lighting installatie van Bonaire International Airport (€ 3,4 miljoen). De ophoging van het budget bestaat uit de bijdrage vanuit Bonaire International Airport (€ 3,2 miljoen) en een bijdrage vanuit de directie Luchtvaart (€ 0,2 miljoen).

- De uitvoering van de nadeelcompensatie te Rijdt. Het budget wordt vanuit het opdrachtenbudget van directie Luchtvaart met € 1,9 miljoen opgehoogd voor de uitvoeringskosten van de nadeelcompensatieregeling.

Daarnaast hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waarmee het totale uitgavenbudget met € 1,4 miljoen is afgenomen. Deze mutaties hebben effect op de budgetten voor bijdragen aan ZBO's en RWT's en leningen.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget voor 2023 wordt bij de 2e supplettoire begroting per saldo met € 3,1 miljoen opgehoogd. Dit is met name vanwege de bijdrage van Bonaire International Airport aan de vervanging van de Airfield Ground Lighting installatie (€ 3,2 miljoen).

3.6 Artikel 18 Scheepvaart en Havens

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 18 Scheepvaart en Havens (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	66.377	- 3.974	62.403
Uitgaven	88.416	- 318	88.098
1 Scheepvaart en Havens	88.416	- 318	88.098
<i>Opdrachten</i>	<i>30.060</i>	<i>- 1.666</i>	<i>28.394</i>
Caribisch Nederland	100	- 100	0
Topsector logistiek	11.312	0	11.312
NGF Project - Digitale Infrastructuur Logistiek	12.949	0	12.949
Overige opdrachten	5.699	- 1.566	4.133
<i>Subsidies</i>	<i>52.364</i>	<i>115</i>	<i>52.479</i>
NGF Project - Zero-emissie binnenvaart batterij-elektrisch	15.600	0	15.600
Innovatieve Duurzame Binnenvaart	22.324	0	22.324
Walstroom	11.285	115	11.400
Topsector Logistiek	3.000	0	3.000
Overige subsidies	155	0	155
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>4.112</i>	<i>- 60</i>	<i>4.052</i>
Waarvan Bijdragen aan agentschap RWS	2.810	0	2.810
Overige bijdragen aan agentschappen	1.302	- 60	1.242
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>1.644</i>	<i>1.120</i>	<i>2.764</i>
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>236</i>	<i>173</i>	<i>409</i>
Ontvangsten	0	419	419

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e supplettoire begroting per saldo met € 4,0 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door een verplichtingschuif op het budget voor de bijdragen aan medeoverheden (- € 3,0 miljoen). In de Ontwerpbegroting 2024 is een kasschuif (- € 3,0 miljoen) van 2023 naar 2025 opgenomen waarmee middelen voor de aanleg van de nieuwe zeehaven op Saba naar 2025 worden geschoven. Met deze verplichtingschuif wordt ook de verplichting voor deze opdracht naar achteren geschoven.

Tot slot hebben er diverse kleinere mutaties plaatsgevonden waarmee het verplichtingenbudget met € 1,0 miljoen is verlaagd.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt bij de 2e supplettoire begroting per saldo met € 0,3 miljoen verlaagd.

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties

Het budget voor (inter)nationale organisaties wordt met € 1,1 miljoen verhoogd in verband met een bijdrage aan het IOPC-fonds. Het IOPC-fonds is een internationaal schadefonds voor vergoeding van schade als gevolg van ongevallen met olietankers. Het fonds wordt gevuld door bedrijven die olie ontvangen maar als gevolg van achterstallige betalingen van Nederlandse bedrijven dient de staat de bijdrage aan dit fonds te compenseren om in de toekomst aanspraak te kunnen blijven maken op de middelen uit dit fonds.

Daarnaast hebben er diverse kleine mutaties plaatsgevonden waarmee het uitgavenbudget met € 1,4 miljoen is verlaagd.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.7 Artikel 19 Internationaal Beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 19 Internationaal beleid (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletioire begroting (2)	Stand 2e suppletioire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	12.668	- 629	12.039
Uitgaven	11.972	- 629	11.343
2 Internationaal beleid coördinatie en samenwerking	11.972	- 629	11.343
<i>Opdrachten</i>	<i>3.984</i>	<i>- 559</i>	<i>3.425</i>
Uitvoering Intereg	282	- 1	281
Uitvoering HGIS	793	- 210	583
Uitvoering niet-HGIS	1.756	91	1.847
Overige opdrachten	1.153	- 439	714
<i>Subsidies</i>	<i>1.692</i>	<i>- 700</i>	<i>992</i>
Interreg	1.622	- 700	922
Overige subsidies	70	0	70
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>2.885</i>	<i>0</i>	<i>2.885</i>
Waarvan Bijdragen aan RIVM	142	0	142
Waarvan Bijdragen aan RWS	644	0	644
Waarvan Bijdragen aan RVO	2.099	0	2.099
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>3.011</i>	<i>630</i>	<i>3.641</i>
Waarvan bijdragen HGIS	2.811	180	2.991
Waarvan bijdragen niet-HGIS	200	450	650
<i>Bekostiging</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	<i>400</i>
Bekostiging GCA	400	0	400
Overige bekostiging	0	0	0
Ontvangsten	312	257	569

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e suppletioire begroting per saldo met € 0,6 miljoen verlaagd. Dat wordt veroorzaakt door diverse kleine uitgavenmutaties. Gezien deze kleiner zijn dan de gehanteerde norm worden deze niet toegelicht (zie leeswijzer).

Uitgaven

De uitgavenmutaties in de 2e suppletioire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletioire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.8 Artikel 20 Lucht en Geluid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 20 Lucht en Geluid (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	66.718	4.941	71.659
Uitgaven	61.584	- 85	61.499
1 Gezonde lucht en tegengaan geluidshinder	61.584	- 85	61.499
<i>Opdrachten</i>	<i>12.212</i>	<i>- 567</i>	<i>11.645</i>
Waarvan RIVM	5.380	182	5.562
Waarvan uitvoering geluid- en luchtsanering	6.569	- 759	5.810
Overige opdrachten	263	10	273
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>16.608</i>	<i>735</i>	<i>17.343</i>
Waarvan bijdragen aan RWS	2.816	0	2.816
Waarvan bijdragen aan RIVM	13.562	725	14.287
Bijdragen aan overige agentschappen (RVO en KNMI)	230	10	240
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>32.301</i>	<i>- 190</i>	<i>32.111</i>
Programma NSL en SLA	7.669	- 969	6.700
Uitvoering geluidsanering	24.632	779	25.411
<i>Bekostiging</i>	<i>463</i>	<i>- 63</i>	<i>400</i>
Ontvangsten	1.000	946	1.946

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e supplettoire begroting per saldo met € 4,9 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Een ophoging van € 3,0 miljoen van het verplichtingenbudget om de meerjarige opdracht (2024-2027) aan te gaan voor de uitvoering van de subsidieregeling Sanering Verkeerslawaaai onder de Omgevingswet.
- Een ophoging van € 2,1 miljoen van het verplichtingenbudget ten behoeve van de subsidieregeling Sanering Verkeerslawaaai onder de Wet Geluidhinder. Het subsidieplafond 2023 wordt opgehoogd met de middelen die waren gereserveerd voor de sanering onder de Omgevingswet (ingangdatum vastgesteld op 1 januari 2024).
- Diverse kleinere mutatie opgeteld tot - € 0,2 miljoen.

Uitgaven

De uitgavenmutaties in de 2e supplettoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e supplettoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.9 Artikel 21 Duurzaamheid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel artikel 21 Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	63.776	152	63.928
Uitgaven	58.661	309	58.970
5 Duurzame productieketens	55.788	1.822	57.610
<i>Opdrachten</i>	<i>20.020</i>	<i>- 1.629</i>	<i>18.391</i>
Uitvoering duurzame productieketens	11.736	- 1.521	10.215
Waarvan RWS	6.149	- 299	5.850
KF: Plastics norm	525	0	525
Overige opdrachten	1.610	191	1.801
<i>Subsidies</i>	<i>9.955</i>	<i>4.291</i>	<i>14.246</i>
Subsidies duurzame productieketens	9.955	4.291	14.246
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>24.487</i>	<i>- 831</i>	<i>23.656</i>
Waarvan bijdragen aan RWS	11.662	- 18	11.644
Waarvan bijdragen aan RVO	11.400	- 813	10.587
Overige bijdragen aan agentschappen	1.425	0	1.425
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>800</i>	<i>- 49</i>	<i>751</i>
Waarvan bijdragen aan Caribisch Nederland	800	- 49	751
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>50</i>	<i>40</i>	<i>90</i>
<i>Bijdragen aan ZBO's en RWT's</i>	<i>476</i>	<i>0</i>	<i>476</i>
6 Natuurlijk kapitaal	2.873	- 1.513	1.360
<i>Opdrachten</i>	<i>2.233</i>	<i>- 1.686</i>	<i>547</i>
Uitvoering Natuurlijk kapitaal	1.759	- 1.644	115
Overige opdrachten	474	- 42	432
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>640</i>	<i>173</i>	<i>813</i>
Ontvangsten	0	59	59

Tabel 15 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	63.776	152	63.928
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	<i>0</i>	<i>1.750</i>	<i>1.750</i>
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	<i>63.776</i>	<i>- 1.598</i>	<i>62.178</i>

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e supplettoire begroting per saldo met € 0,2 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Een verplichtingenoverheveling voor de vastlegging van de garantieverplichting uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) textiel. Hiervoor wordt € 1,8 miljoen overgeheveld binnen artikel 21 van overige verplichtingen naar garanties.
- De resterende verhoging van het verplichtingenbudget wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 0,3 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte kasmutaties.

5 Duurzame productieketens

Subsidies

Het subsidiebudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 4,3 miljoen verhoogd. Dit is met name het gevolg van:

- De RVO heeft de uitgavenraming bijgesteld voor de uitvoering van de regeling Kennis- en Innovatieagenda Circulaire Economie, Circulaire Ketenprojecten en de regeling Demonstratie Energie- en Klimaatinnovatie. Hiervoor wordt € 3,9 miljoen overgeboekt vanuit het opdrachtenbudget Duurzame productieketens (€ 3,6 miljoen) en het opdrachtenbudget Natuurlijk kapitaal (€ 0,3 miljoen) naar het subsidiebudget.
- Diverse kleinere mutaties optellend tot € 0,4 miljoen.

6 Natuurlijk kapitaal

De uitgavenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.10 Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	67.932	- 3.952	63.980
Uitgaven	79.952	- 5.356	74.596
1 Veiligheid chemische stoffen	27.429	- 4.036	23.393
<i>Opdrachten</i>	9.259	- 3.958	5.301
Waarvan RWS	1.841	0	1.841
Waarvan RIVM	1.081	65	1.146
Uitvoering veiligheid	1.525	- 1.524	1
Uitvoering stoffen en M&G	2.628	- 1.989	639
Overige opdrachten	2.184	- 510	1.674
<i>Subsidies</i>	0	0	0
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	16.612	725	17.337
Waarvan Bijdragen aan RWS	3.396	0	3.396
Waarvan Bijdragen aan RIVM	12.877	725	13.602
Overige bijdragen aan agentschappen	339	0	339
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	250	490	740
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	1.308	- 1.293	15
Waarvan Bijdragen aan CTGB	1.308	- 1.293	15
2 Veilige biotechnologie	6.350	- 280	6.070
<i>Opdrachten</i>	1.364	- 60	1.304
Uitvoering veiligheid GGO	1.304	0	1.304
Overige opdrachten	60	- 60	0
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	4.986	- 220	4.766
Waarvan bijdragen aan COGEM	1.700	0	1.700
Waarvan bijdragen aan RIVM	3.286	- 220	3.066
3 Veiligheid bedrijven en transport	46.173	- 1.040	45.133
<i>Opdrachten</i>	15.582	- 4.376	11.206
EPK Bijdrage RWS	1.831	0	1.831
Opdrachten asbest	1.684	- 951	733
Programma omgevingsveilig	5.526	- 1.468	4.058
VTH-stelsel	3.339	- 1.358	1.981
Uitvoering Buisleidingen	1.386	- 599	787
Uitvoering veiligheid VGS	1.356	0	1.356
Overige opdrachten	460	0	460
<i>Subsidies</i>	10.378	2.952	13.330
Subsidies inrichtingen & transport	7.603	0	7.603
Subsidies asbest	0	0	0
Subsidies vuurwerk	2.260	0	2.260
Overige subsidies	515	2.952	3.467
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	6.673	230	6.903
Waarvan bijdragen aan RWS	4.184	0	4.184
Waarvan bijdragen aan RIVM	2.083	230	2313
Waarvan bijdragen aan RVO	406	0	406
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	9.619	154	9773
Waarvan bijdragen aan Caribisch Nederland	125	1	126
Overige bijdragen aan medeoverheden	9.494	153	9.647
<i>Inkomensoverdrachten</i>	3.921	0	3921
Inkomensoverdrachten mesothelioom	3.921	0	3921
Ontvangsten			

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 4,0 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Een verplichtingenoverheveling binnen artikel 22 van € 2,7 miljoen om de subsidie Safety Deal 2024 aan de RVO te kunnen verstrekken.
- Een verplichtingenoverheveling binnen artikel 22 van € 0,3 miljoen voor de opdracht aan RWS voor het Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS). RWS is de beheerder van het programma LAVS. De verplichtingenoverheveling is nodig zodat RWS tijdig voorafgaand aan 2024 de opdracht voor beheer aan het LAVS kan verstrekken.
- Een verplichtingenoverheveling van – € 1,6 miljoen van artikel 22 naar artikel 98 voor ICT werkzaamheden voor het project vergunningsverlening toezicht en handhavingstelsel.
- De overige verlaging van het verplichtingenbudget wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 5,4 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

1 Veiligheid chemische stoffen

Opdrachten

Het opdrachtenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 4,0 miljoen verlaagd. Dit is met name het gevolg van:

- Een overboeking van € 1,7 miljoen van artikel 22 naar artikel 21. Er is minder budget benodigd op artikel 22 voor de dataverkenning afzet biociden en monitoring impulsprogramma, visie ontwikkeling externe veiligheid en maatwerkafspraken. Dit wordt ingezet op artikel 21 voor de jaarafrekening RVO 2022.
- Een overboeking van € 1,0 miljoen van artikel 22 naar ANVS voor de kosten om het radionuclidenlaboratorium van RIVM weer compliant te maken aan de huidige wet- en regelgeving tot de verhuizing van RIVM naar een nieuw gebouw.
- Eenerschikking van € 0,2 miljoen binnen artikel 22 voor de bijdrage aan het Ministerie van LNV voor het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (CTGB).
- Eenerschikking van € 0,4 miljoen binnen artikel 22 voor een bijdrage aan de OECD voor het project Pepper. Het gaat hierbij om testmethodes van hormoonontregelende eigenschappen van stoffen.
- Diverse kleinere mutaties optellend tot € 0,7 miljoen.

2 Veilige biotechnologie

De uitgavenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3 Veiligheid bedrijven en transport

Opdrachten

Het opdrachtenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 4,4 miljoen verlaagd. Dit is met name het gevolg van:

- Eenerschikking van € 2,6 miljoen op artikel 22 voor een subsidie aan Omgevingsdienst.NL (ODNL) voor de uitvoering van de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO).
- Een verlaging van het budget met € 1,0 miljoen op artikel 22. Er is minder budget nodig voor het interbestuurlijke programma VTH.

- Eenerschikking binnen artikel 22 van € 0,4 miljoen voor de opdracht aan RIVM voor de ondersteuning en uitvoering van het beleid gericht op emissies van Zeer Zorgwekkende Stoffen.
- Diverse kleinere mutaties optellend tot € 0,4 miljoen.

Subsidies

Het subsidiebudget wordt bij de 2e suppletore begroting per saldo met € 3,0 miljoen verhoogd. Dit is met name het gevolg van:

- Eenerschikking van € 2,9 miljoen op artikel 22 voor een subsidie aan Omgevingsdienst.NL (ODNL) voor de uitvoering van de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO).
- Diverse kleinere mutaties optellend tot € 0,1 miljoen.

Ontvansten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletore begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.11 Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	76.098	517	76.615
Uitgaven	75.027	517	75.544
1 Meteorologie en seismologie	51.850	517	52.367
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>47.760</i>	<i>517</i>	<i>48.277</i>
Waarvan bijdragen aan agentschap KNMI	47.760	517	48.277
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>4.090</i>	<i>0</i>	<i>4.090</i>
Contributie ECMWF (HGIS)	3.150	0	3.150
Overige bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	940	0	940
2 Aardobservatie	23.177	0	23.177
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>23.177</i>	<i>0</i>	<i>23.177</i>
Waarvan bijdragen aan KNMI	23.177	0	23.177
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting per saldo met € 0,5 miljoen verhoogd. Dit is met name het gevolg van:

- Twee overboekingen vanuit het Ministerie van EZK optellend tot € 0,4 miljoen voor Space Weather. Dit betreft een opdracht om een ruimteweer-alarmeringsservice op te zetten. Het KNMI brengt hiervoor effecten en gevaren van ruimteweer in kaart en monitort de situatie in de ruimte.
- Een overboeking vanuit het Ministerie van OCW van € 0,1 miljoen voor de uitvoering van de Subsidieregeling Matching Horizon Europe.

Uitgaven

De uitgavenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.12 Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletioire begroting (2)	Stand 2e suppletioire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	189.203	906	190.109
Uitgaven	189.203	906	190.109
1 Personele uitgaven	162.927	938	163.865
Waarvan eigen personeel	132.368	6.273	138.641
Waarvan inhuur externen	30.559	- 5.335	25.224
Waarvan overige personele uitgaven	0	0	0
2 Materiële uitgaven	26.276	- 32	26.244
Waarvan ICT	2.817	1.484	4.301
Waarvan bijdragen SSO's	7.326	- 384	6.942
Waarvan overige materiële uitgaven	16.133	- 1.132	15.001
Ontvangsten	14.948	0	14.948

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e suppletioire begroting per saldo met € 0,9 miljoen verhoogd en wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 24.01 Personele uitgaven

Eigen Personeel

Het budget voor eigen personeel wordt bij de 2e suppletioire begroting per saldo met € 6,3 miljoen verhoogd, met name als gevolg van:

- Een herschikking van € 5,0 miljoen vanuit inhuur externen naar eigen personeel. Een deel van de inhuur op formatieplekken is eerder vervangen dan verwacht. Met deze herschikking wordt voorkomen dat er problemen ontstaan bij de verwerking van de salarissen.
- Bijdrage van € 0,8 miljoen voor de Banenafpraak.
- Een overboeking vanuit het Ministerie van BZK voor de kosten toezicht Energielabels 2023. De ILT houdt toezicht op de naleving van de regelgeving m.b.t. de energielabels. De huidige toezichtstaak wordt uitgebreid naar actief toezicht op de andere aspecten van het vigerende Besluit Energieprestatie Gebouwen (BEG).
- Diverse kleinere mutaties optellend tot € 0,4 miljoen.

Inhuur externen

Het budget voor inhuur externen wordt bij de 2e suppletioire begroting per saldo met € 5,3 miljoen verlaagd, met name als gevolg van:

- De hierboven genoemde herschikking van € 5,0 miljoen tussen de instrumenten inhuur externen en eigen personeel.

- Een overboeking van € 0,4 miljoen naar het programma Vrachtwagenheffing op het mobiliteitsfonds voor de afrekening van de werkzaamheden ILT voor de implementatie van kilometerheffing bij Vrachtverkeer.

Artikel 24.02 Materiële uitgaven

De uitgavenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties in de 2e suppletoire begroting 2023 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet toegelicht (zie leeswijzer).

3.13 Artikel 25 Brede Doeluitkering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 25 Brede Doeluitkering (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletioire begroting (2)	Stand 2e suppletioire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	1.113.061	0	1.113.061
Uitgaven	1.066.023	0	1.066.023
1 Brede doeluitkering	1.066.023	0	1.066.023
<i>Brede doeluitkering</i>	<i>1.066.023</i>	<i>0</i>	<i>1.066.023</i>
Bijdrage BDU	1.066.023	0	1.066.023
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Er zijn geen mutaties doorgevoerd op dit artikel.

3.14 Artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 20 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	9.345.914	16.293	9.362.207
Uitgaven	9.346.064	16.471	9.362.535
1 Bijdragen aan het Mobiliteitsfonds	7.808.084	26.803	7.834.887
2 Bijdragen aan het Deltafonds	1.537.980	- 10.332	1.527.648
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e suppletoire begroting met in totaal per saldo € 10,8 miljoen verhoogd en hebben betrekking op de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

1 Bijdrage aan het Mobiliteitsfonds

De bijdrage vanuit de beleidsbegroting Hoofdstuk XII aan het Mobiliteitsfonds voor het jaar 2023 wordt met € 21,3 miljoen verhoogd. Dit komt met name door overboekingen vanuit de beleidsbegroting Hoofdstuk XII en overboekingen vanuit andere ministeries.

2 Bijdrage aan het Deltafonds

De bijdrage vanuit de beleidsbegroting Hoofdstuk XII aan het Deltafonds voor het jaar 2023 wordt met € 10,3 miljoen verlaagd. Dit komt met name door overboekingen naar de beleidsbegroting Hoofdstuk XII en overboekingen naar andere ministeries.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 97 Algemeen Kerndepartement

Tabel 21 Algemeen Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	54.606	3.456	58.062
Uitgaven	66.046	2.795	68.841
1 Algemeen departement	61.610	2.795	64.405
<i>Opdrachten</i>	<i>41.415</i>	<i>2.673</i>	<i>44.088</i>
van A naar Beter	1.525	0	1.525
Ext. juridische adv.	1.876	224	2.100
Onderzoeken PBL	5.332	410	5.742
Onderzoeken ANVS	4.187	- 550	3.637
DCC	9.360	- 350	9.010
Regeringsvliegtuig	14.723	2.891	17.614
Overige opdrachten	4.412	48	4.460
<i>Subsidies</i>	<i>30</i>	<i>116</i>	<i>146</i>
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>15.465</i>	<i>1.536</i>	<i>17.001</i>
Waarvan bijdragen aan agentschap RWS	3.164	0	3.164
Waarvan bijdragen aan agentschap KNMI	2.457	0	2.457
Dienstverlening RIVM	9.844	1.536	11.380
<i>Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>0</i>	<i>170</i>	<i>170</i>
<i>Bijdragen aan medeoverheden</i>	<i>4.700</i>	<i>- 1.700</i>	<i>3.000</i>
HGIS ODA	4.700	- 1.700	3.000
3 COVID-19 Testen reizen	4.436	0	4.436
<i>Opdrachten</i>	<i>4.436</i>	<i>0</i>	<i>4.436</i>
Opdrachten COVID-19	4.436	0	4.436
Ontvangsten	1.501	2.016	3.517

Toelichting Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 3,5 miljoen verhoogd. Dit wordt met name verklaard door onderstaande uitgavenmutaties. Het verschil betreft diverse kleine vertragingen op uitgaven waarvoor verplichtingen reeds in 2023 zijn aangegaan.

Uitgaven 1 Algemeen departement *Opdrachten*

De ophoging van het opdrachtenbudget met € 2,7 miljoen wordt met name veroorzaakt door een ophoging van het budget voor de hogere uitgaven voor het Regeringsvliegtuig door stijgende brandstofkosten en aanvullende onderhoudskosten en onvoorziene reparaties (€ 2,9 miljoen).

Bijdragen aan agentschappen

De ophoging van het budget voor bijdragen aan agentschappen met € 1,5 miljoen betreft de dekking van de meerkosten om het huidige radio-nuclidenlaboratorium weer compliant te maken aan de huidige wet- en regelgeving tot de verhuizing van RIVM naar een nieuw gebouw. Daarnaast is het een bijstelling van nucleaire adviesdiensten ten behoeve van RIVM n.a.v. de eindafrekening 2021.

Bijdragen aan medeoverheden

De verlaging van het budget voor bijdragen aan medeoverheden met € 1,7 miljoen komt door een overboeking naar het opdrachtenbudget en het budget voor bijdragen aan (inter)nationale organisaties om de middelen voor de noodhulp aan Oekraïne op het juiste instrument te zetten. Voor het 2e hulpdossier wordt strooizout geregeld zodat Oekraïne de winter door kan komen.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt opgehoogd met € 2,0 miljoen. Dit betreft:

- de ontvangsten van Boeing voor het Regeringsvliegtuig (€ 1,5 miljoen)
- de onvoorziene ontvangsten van de Europese Commissie voor onderzoeksopdrachten PBL (€ 0,3 miljoen).
- de onvoorziene retourontvangst van een eerder verstrekte subsidie (€ 0,3 miljoen).

4.2 Artikel 98 Apparaat Kerndepartement

Tabel 22 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	465.111	1.893	467.004
Uitgaven	470.149	2.808	472.957
1 Personele uitgaven	353.561	10.195	363.756
Waarvan eigen personeel	293.905	8.016	301.921
Waarvan inhuur externen	55.782	3.810	59.592
Waarvan overige personele uitgaven	3.874	- 1.631	2.243
2 Materiële uitgaven	116.588	- 7.387	109.201
Waarvan ICT	33.130	- 283	32.847
Waarvan bijdrage SSO's	63.339	- 595	62.744
Waarvan overige materiële uitgaven	20.119	- 6.509	13.610
Ontvangsten	8.104	3.252	11.356

Toelichting Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 1,9 miljoen verhoogd. Dit wordt met name verklaard door onderstaande uitgavenmutaties. Het verschil wordt verklaard door een correctieboeking ten behoeve van de overboekingen naar het Mobiliteitsfonds.

Uitgaven 1 Personele uitgaven Eigen personeel

De ophoging van het budget voor eigen personeel met € 8,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- hogere personele uitgaven voor de Luchtvaartdirectie (€ 3,1 miljoen). Op een aantal plaatsen eerder vacatures zijn vervuld dan verwacht en er bij de oprichting van een programmadirectie onduidelijkheid is ontstaan over de financiering van een aantal fte's die overkwamen van een andere directie en daardoor is een aantal formatieplaatsen dubbel bezet. Daarnaast was er aan het begin van het jaar budget nodig voor externe inhuur en dat nu is teruggeboekt naar het personele budget.
- Hogere personele uitgaven van de Maritiemdirectie (€ 1,7 miljoen). Bij begrotingsvoorbereiding is rekening gehouden met een ingroeipad. Werving van het benodigde personeel is sneller verlopen dan verwacht, waardoor een tekort is ontstaan.
- De Naheffing Werkkostenregeling WKR (€ 3,0 miljoen). IenW heeft een naheffing inkomstenbelasting ontvangen vanwege het overschrijden van de vrije ruimte van de Werkkostenregeling voor onbelaste vergoedingen aan werknemers.
- Ontvangen klimaatfondsbijdragen vanuit het Ministerie van EZK en een verrekening van de kosten Rekenmeesterfunctie die door PBL wordt uitgevoerd (totaal € 2,0 miljoen).
- Lagere uitgaven als gevolg van vertraagde invulling van vacatureruimte (- € 2,9 miljoen).

- Van eerder gedane overboekingen vanuit het Mobiliteitsfonds voor projecten ERTMS, Tijdelijke Tolheffing en Vrachtwagenheffing voor apparaatsuitgaven wordt, door geactualiseerde prognoses, een deel teruggeboekt naar het Mobiliteitsfonds (totaal – € 0,9 miljoen).
- Herschikking vanuit materiele uitgaven voor personele inzet voor invoering CIO-stelsel en Programma Open Overheid (€ 2,0 miljoen).

Inhuur externen

De ophoging van het budget voor externe inhuur met € 3,8 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Dit betreft het eerder ontvangen aandeel van RWS voor de werkzaamheden voor de Vernieuwing SAP dat, door vertraging, niet meer in 2023 worden betaald. Deze worden teruggegeven aan RWS via het Mobiliteitsfonds (- € 0,6 miljoen)
- Inzet op vacatureruimte. Doordat het wervingstraject van nieuwe medewerkers, voornamelijk voor Inkoop en Subsidies, op vacatures langer loopt dan voorzien wordt externe inhuur ingezet (€ 2,8 miljoen).
- Een deel van de werkzaamheden voor vernieuwing SAP worden door uitbesteding derden uitgevoerd i.p.v. externe inhuur – € 1,6 miljoen.
- Herschikking vanuit materieel. Voor de personele inzet voor de projecten Vernieuwing Content Manager, Cybersecurity, Open Overheid en vernieuwing CIO-stelsel is een herschikking noodzakelijk (€ 1,9 miljoen).
- Voor het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van Maatwerkafspraken, Nucleair en het programma VTH (Vergunningverlening Toetsing en Handhaving) is meer externe inhuur noodzakelijk dan eerder was voorzien (€ 0,5 miljoen).
- Een actualisatie van de apparaatsuitgaven van Vrachtwagenheffing en Tijdelijke Tolheffing voor inhuur en detachering vanuit het Mobiliteitsfonds (€ 0,8 miljoen).

Overige personele uitgaven

Het budget voor overige uitgaven wordt verlaagd met € 1,6 miljoen omdat de verzekeringsmaatschappijen minder kosten in rekening hebben gebracht dan zij eerder hadden voorzien voor aanspraken van oud-werknemers.

2 Materiële uitgaven

ICT

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Bijdrage aan SSO's

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Overige materiële uitgaven

Het budget voor overige uitgaven wordt met € 6,5 miljoen verlaagd. Dit komt met name door:

- de bijdragen aan diverse lenW-onderdelen voor het invullen van arbeidsplaatsen, om te voldoen aan de banenafpraak o.a. RWS (MF) en ILT (artikel 24) (-€ 2,2 miljoen).
- een herschikking naar personele uitgaven voor personele inzet voor invoering CIO-stelsel en Programma Open Overheid (- € 2,8 miljoen).
- een verlaging van het budget, omdat de commissie integriteit, zoals bepaald in CAO, nog niet is aangesteld (- € 0,4 miljoen).
- een verlaging van het budget door de niet uitgevoerde geplande uitbreiding van gebouwen en lagere kosten voor bedrijfsvoeringsbeheer (- € 1,0 miljoen).

Ontvangsten

De ophoging van het ontvangstenbudget met € 3,3 miljoen betreft met name de de ontvangsten in 2023 voor de oprichtingsvergunning Pallas i.h.k.v. De Kernenergiewet (€ 2,5 miljoen) en de ICBR-bijdrage uit de Kostenverdeelnotitie 2023 voor Doorontwikkeling en Vernieuwing (€ 0,8 miljoen).

4.3 Artikel 99 Nog onverdeeld

Tabel 23 Nog onverdeeld (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletioire begroting (2)	Stand 2e suppletioire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	25.809	- 25.809	0
Uitgaven	0	0	0
Nominaal en onvoorzien	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bij de 2e suppletioire begroting per saldo met - € 25,8 miljoen verlaagd. Met de prinsjesdag suppletioire begroting is de eindejaarsmarge toebedeeld aan de verschillende artikelen binnen HXII. Deze verplichtingenruimte is niet nodig om de verplichtingen aan te gaan en wordt daarom afgeboekt.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap Rijkswaterstaat

Tabel 24 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap Rijkswaterstaat tweede Suppletoire begroting 2023
(Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
- Omzet	3.419.264	111.335	3.530.599
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	3.361.130	- 79.699	3.281.431
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	100.818	8.769	109.587
<i>waarvan omzet derden</i>	219.108	9.261	228.369
<i>waarvan omzet nog uit te voeren werkzaamheden</i>	- 261.792	173.004	- 88.788
Rentebaten	40.218	12.451	52.669
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	1.500	0	1.500
Totaal baten	3.460.982	123.785	3.584.767
Lasten			
Apparaatskosten	1.408.985	71.753	1.480.738
- Personele kosten	1.104.977	57.983	1.162.960
<i>waarvan eigen personeel</i>	1.027.886	54.568	1.082.454
<i>waarvan inhuur externen</i>	77.091	3.415	80.506
<i>waarvan overige personele kosten</i>	0	0	0
- Materiële kosten	304.008	13.770	317.778
<i>waarvan apparaat ICT</i>	50.009	- 3.026	46.983
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	72.202	- 4.354	67.848
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	181.797	21.149	202.946
Externe Productkosten	2.022.000	28.873	2.050.873
Rentelasten	1.468	90	1.558
Afschrijvingskosten	18.879	114	18.993
- Materieel	18.744	- 731	18.013
<i>waarvan apparaat ICT</i>	4.554	0	4.554
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	14.190	- 731	13.459
- Immaterieel	135	845	980
Overige lasten	8.000	960	8.960
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	8.000	960	8.960
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	3.459.332	101.791	3.561.123
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	1.650	21.995	23.645
Agentschapsdeel Vpb-lasten	130	0	130
Saldo van baten en lasten	1.520	21.995	23.515
Dotatie aan reserve Rijksrederij	1.520	- 20	1.500
Te verdelen resultaat	0	22.015	22.015

Toelichting

Baten

Omzet

Omzet moederdepartement

De lagere omzet moederdepartement ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2023

ad. € -79,7 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- het gemelde in de Kamerbrief van 17 maart over het Basiskwaliteitsniveau, waarbij benodigd budget in lijn is gebracht met hetgeen voor de uitvoeringsorganisatie maakbaar wordt geacht. (€ -274,6 miljoen);
- uitkering van de loon- en prijsbijstelling 2023 (€ 171,1 miljoen);
- programmamiddelen voor de planstudie Stikstof (€ 5,9 miljoen);
- apparaatsmiddelen voor capaciteit Beheer en Onderhoud (€ 5,6 miljoen);
- bijdrage van RWS aan Min. IenW ten behoeve van het programma Vernieuwing SAP (€ -6 miljoen);
- het restant betreft verschillende mutaties kleiner dan € 5,0 miljoen,

Omzet overige departementen

De hogere omzet overige departementen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2023 ad. € 8,7 miljoen wordt met name veroorzaakt door een hogere realisatie van het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) (€ 7,0 miljoen)

Omzet nog uit te voeren werkzaamheden

RWS is een agentschap met een baten-lasten administratie. Bij de instelling van het agentschap is met het ministerie van Financiën afgesproken dat RWS geen resultaat (verlies of winst) mag behalen op de kosten die worden gemaakt voor activiteiten die door de markt worden verricht. De middelen die aan het einde van een boekjaar over zijn of tekort worden gekomen, worden op de balans van RWS verantwoord onder de benaming Nog Uit Te voeren Werkzaamheden (NUTW). Via deze balanspost kunnen middelen eerder of later worden aangewend dan oorspronkelijk voorzien. Deze werkwijze is analoog aan de werkwijze die wordt gevolgd op het Deltafonds en het Mobiliteitsfonds. Daar wordt immers een saldo dat in enig jaar ontstaat meegenomen naar of verrekend met het volgende begrotingsjaar. Tijdens de voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden kan immers blijken dat deze op een later of eerder moment gerealiseerd zullen worden dan bij het opstellen van de programmering en begroting was voorzien. De omvang van deze balanspost wordt aan het eind van ieder jaar bepaald door de kosten in dat jaar van de omzet af te trekken.

De balanspost NUTW zal dit jaar naar verwachting toenemen met € 88,8 miljoen tot € 1.199,0 miljoen ultimo 2023 (ultimo 2022 € 1.110,2 miljoen). De verwachte toename van de NUTW is daarmee beperkter dan eerder gemeld in de eerste suppletoire begroting 2023 (€ 261,8 miljoen). In lijn met de afspraken rondom het basiskwaliteitsniveau van de netwerken in beheer van RWS ([Kamerbrief 17 maart](#)), is het benodigd budget voor de periode 2023-2030 in lijn gebracht met hetgeen voor de uitvoeringsorganisatie maakbaar wordt geacht. Daarbij is rekening gehouden met een NUTW inzet van € 100,0 miljoen per jaar in 2026 – 2030 (totaal € 500,0 miljoen).

De balanspost zorgt er voor dat de middelen die dit jaar niet kunnen worden ingezet, beschikbaar blijven voor beheer en onderhoud in 2024 en latere jaren voor het uitvoeren van de SLA afspraken.

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De personele kosten bestaan uit de kosten van het eigen personeel en de kosten van de ingehuurde capaciteit voor de uitvoering van kerntaken.

De hogere kosten eigen personeel ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2023 ad. € 54,6 miljoen zijn met name het gevolg van gemaakte afspraken in de CAO Rijk 2022-2024. Hierin zijn afspraken gemaakt over verlofuren in het kader van het Individueel Keuze Budget (IKB) voor het personeel. Het opsparen van deze verlofuren zorgt voor toename van de personeelskosten (€ 40 miljoen). Daarnaast wordt deze toename met name veroorzaakt door toegenomen capaciteit van RWS als gevolg van Strategisch Capaciteit Management (SCM) (24 FTE), beleidsondersteuning en advisering (BOA) (11 FTE), Werving en selectie voor Min. IenW (11 FTE), Programma Vrachtwagenheffing (9,5 FTE), Wet Open Overheid (8,2 FTE) en Verkeersbegeleiding Kanaal Gent Terneuzen (7,5 FTE).

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan uit de kosten voor apparaat gebonden ICT-middelen, de bijdrage aan SSO's die bedrijfsvoeringsdiensten leveren en overige materiële kosten.

De hogere materiële kosten ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2023 ad. € 13,8 miljoen zijn met name het gevolg van prijsstijgingen.

Externe productkosten

In de prognose van de Externe productkosten is rekening gehouden met de overdracht van zes zijobjecten van de Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl (HLD). Deze overdracht vindt, conform besluit van de Minister op 6 september, plaats in 2023 (€ 41,2 miljoen).

Rentelasten

De verwachte rentelasten zijn ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting met name toegenomen als gevolg de investering in een strategische zoutloods.

Overige lasten

Dotaties voorzieningen

De toename van de dotatie is met name het gevolg een dotatie aan de reeds gevormde reorganisatievoorziening als uitkomst van het onderhandelingsresultaat tussen Vakbonden en RWS over de compensatieregeling bij de reorganisatie bij de Rijksrederij. De omvang van de dotatie komt overeen met de schatting van de kosten die verbonden zijn aan de laatst voorgestelde compensatieregeling.

Tabel 25 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletioire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	1.500.697	0	1.500.697
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.722.774	- 49.219	3.673.555
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 3.432.583	- 100.716	- 3.533.299
2. Totaal operationele kasstroom	290.191	- 149.935	140.256
Totaal investeringen (-/-)	- 48.808	- 6.650	- 55.458
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 48.808	- 6.650	- 55.458
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 19.309	0	- 19.309
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	8.500	0	8.500
Aflossingen op leningen (-/-)	- 16.044	43	- 16.001
Beroep op leenfaciliteit (+)	46.368	- 2.238	44.130
4. Totaal financieringskasstroom	19.515	- 2.195	17.320
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	1.761.595	- 158.780	1.602.815

Toelichting

Operationele kasstroom

Hieronder vallen de ontvangsten en uitgaven uit de reguliere bedrijfsvoering.

De lagere ontvangsten operationele kasstroom ten opzichte van de eerste suppletioire begroting 2023 ad. € -49,2 miljoen worden met name veroorzaakt door de lagere ontvangsten van het moederdepartement. Voor meer toelichting wordt verwezen naar de post Omzet moederdepartement in het exploitatieoverzicht.

De hogere uitgaven operationele kasstroom ten opzichte van de eerste suppletioire begroting 2023 ad. € -100,7 miljoen is met name het gevolg van doorberekening van prijsstijgingen op uitvoering van werkzaamheden en de overdracht van zes zijobjecten Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl. Voor meer toelichting wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen onder de posten personele-, materiële- en externe productkosten.

Investeringskasstroom

Hieronder vallen de investeringen in nieuwe en bestaande activa en de boekwaarden, boekwinsten en boekverliezen van de verschrootte en verkochte vaste activa.

De hogere investeringen ten opzichte van de eerste suppletioire begroting 2023 ad. € 6,6 miljoen wordt met name veroorzaakt door de aankoop van een strategische zoutloods.

Financieringskasstroom

Hieronder vallen alle geldstromen die te relateren zijn aan de financiering van RWS.

Het totaal aan investeringen is hoger. Daartegenover staat een lager beroep op de leenfaciliteit ten opzichte van de eerste supplettoire begroting 2023 ad. € -2,2 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de investeringen anders zijn verdeeld dan in 2022 was ingeschat. Op basis van de inschatting uit 2022 worden financieringsmogelijkheden uit de leenfaciliteit vastgezet. Gedurende 2023 is gebleken dat in enkele asset categorieën meer is geïnvesteerd en in andere minder dan verwacht. Dit verklaart waarom de investeringen hoger zijn, terwijl het beroep op de leenfaciliteit achterblijft.

5.2 Agentschap Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Tabel 26 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap KNMI tweede Supplettoire begroting 2023 (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e supplettoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
- Omzet	107.487	- 4.225	103.262
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	75.127	- 4.725	70.402
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	3.596	- 200	3.396
<i>waarvan omzet derden</i>	28.764	700	29.464
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	107.487	- 4.225	103.262
Lasten			
Apparaatskosten	84.033	- 1.122	82.911
- Personele kosten	54.298	190	54.488
<i>waarvan eigen personeel</i>	47.763	- 1.300	46.463
<i>waarvan inhuur externen</i>	6.435	1.550	7.985
<i>waarvan overige personele kosten</i>	100	- 60	40
- Materiële kosten	29.735	- 1.311	28.424
<i>waarvan apparaat ICT</i>	12.439	- 791	11.648
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	5.552	311	5.863
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	11.744	- 831	10.913
Rentelasten	0	95	95
Afschrijvingskosten	2.041	- 228	1.811
- Materieel	1.915	- 213	1.700
<i>waarvan apparaat ICT</i>	133	- 58	75
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	1.781	- 156	1.625
- Immaterieel	126	- 15	111
Overige lasten	21.888	- 1.916	19.972
<i>waarvan aardobservatie</i>	21.888	- 1.961	19.927
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	0	45	45
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	107.962	- 3.170	104.790
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	- 475	- 1.055	- 1.528
Agentschapsdeel Vpb-lasten	25	0	25

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

De daling komt door achterblijven strategische projecten (€ -3,7 miljoen), lagere baten EUMETSAT (€ -1,9 miljoen), lagere baten voor het KNMI-Instrumenten fonds O&W (€ -1,0 miljoen), lagere baten RWS (€ -0,3 miljoen), overboeking van middelen voor Werving en selectie naar RWS (€ -0,3 miljoen) en enkele kleinere posten (€ -0,2 miljoen). Strategische projecten en het KNMI-Instrumenten fonds O&W blijven met name achter omdat het vullen van vacatures van deze specialistische rollen lastiger is dan verwacht in de huidige markt. Aan de andere kant zijn de baten gestegen door toevoegen van middelen voor loon- en prijsbijstelling (€ 2,7 miljoen).

Omzet overige departementen

Lagere omzet EZK ((€ 0,2) doordat er minder uren zijn gemaakt.

Omzet derden

De hogere baten komen met name door extra subsidieopbrengsten (€ 1,8 miljoen). Daartegenover staan lagere opbrengsten voor luchtvaart (€ -0,5 miljoen), licenties (€ -0,4 miljoen) en overige zaken (€ -0,2 miljoen).

Lasten

Personele kosten

Ondanks de stijging van de loonkosten volgens de cao is er door een lagere bezetting dan begroot een daling van de loonkosten (€ -2,4 miljoen). De lagere bezetting wordt veroorzaakt door moeite met aantrekken en behouden van personeel. Met name door de stijging van de ontvangen uren IKB in de nieuwe cao is het aantal openstaande verlofuren sterk gestegen. Dit maakt een ophoging van de reservering openstaande verlofuren van € 1,1 miljoen noodzakelijk. De inhuurkosten stijgen (€ 1,6 miljoen) doordat werving vast personeel moeizaam loopt. Om toch voortgang te boeken wordt extra ingehuurd. Dit speelt zowel voor de uitbreiding personeel voor strategische projecten als voor reguliere activiteiten.

Materiele kosten

Er is vooral sprake van onderschrijdingen op de kosten door vertragen. Met name bij de ingebruikname van de nieuwe supercomputer op IJsland (€ -0,5 miljoen door langere testperiode) en het Masterplan De Bilt (€ -0,5 miljoen doordat leeghalen van archieven langer duurt dan verwacht). De overige € -0,3 miljoen wordt veroorzaakt door overige projecten en activiteiten.

Afschrijvingskosten

Prognose lager door lange doorlooptijden inkoopproces en achterblijven beschikbare capaciteit voor investeringen voor vervanging meetapparatuur (zichtmeters € -0,2 miljoen en lidar (soort radar gebaseerd op laserlicht) € -0,1 miljoen)

Overige lasten

Onderschrijding komt door teruggave overschotten EUMETSAT (€ 1,5 miljoen) en lagere contributies EUMETSAT (€ 0,5 miljoen). De overschotten worden door KNMI gesaldeerd met de contributies waardoor de realisatie op de contributies lager uitvalt.

Resultaat

Het verlies wordt vooral veroorzaakt door een ophoging van de reservering openstaande verlofuren (€ 1,1 miljoen). Daarnaast worden er extra kosten gemaakt (€ 0,4 miljoen) voor oplossen van de tekortkomingen uit het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, voor de Wet open overheid (regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet) en voor het programma Werk aan Uitvoering (een overheidsbreed programma ter verbetering van de publieke dienstverlening). Hier staan geen opbrengsten tegenover (maar wel een directe vermogensstorting).

Tabel 27 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	8.496		8.496
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	2.644	- 833	1.811
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 3.721		- 3.721
2. Totaal operationele kasstroom	- 1.077	- 833	- 1.910
Totaal investeringen (-/-)	- 3.780	760	- 3.020
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)			
3. Totaal investeringskasstroom	- 3.780	760	- 3.020
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)			
Enmalige storting door moederdepartement (+)	1.170	939	2.109
Aflossingen op leningen (-/-)	- 2.056		- 2.056
Beroep op leenfaciliteit (+)	3.780	- 760	3.020
4. Totaal financieringskasstroom	2.894	179	3.073
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	6.533	106	6.639

Toelichting

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom daalt met € 0,8 miljoen. Oorzaken zijn een stijging van het begrote verlies van € 0,6 miljoen en een daling van de afschrijvingskosten met € 0,2 miljoen.

Investeringskasstroom

Een aantal investeringen loopt vertraging op door lange doorlooptijd inkoopproces (aanbesteding) en capaciteitsproblemen. Dit betreft de aanschaf van software voor luchtvaartinformatie systemen (€ 0,5 miljoen), het vervangen van het grondstation voor radio- en ozonsondes (€ 0,2 miljoen) en de aanschaf van handregenmeters voor vrijwillige neerslagmeters (€ 0,2 miljoen). Daarnaast zijn investeringen voor de aanschaf elektrische auto's (€ 0,2 miljoen) en de argo floats (€ 0,1 miljoen) geannuleerd. Aan de andere kant is een aanschaf gedaan van een UV-lidar voor het Ruisdael project welke was voorzien voor 2022 (€ -0,5 miljoen).

Financieringskasstroom

Omdat er alleen wordt geleend voor gerealiseerde uitgaven neemt het beroep op de leenfaciliteit net als de investeringen af met € 0,8 miljoen. Daarnaast is voor de ontvangen bijdragen voor oplossen van de tekortkomingen uit het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie

Kinderopvangtoeslag, Wet open overheid (regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet) en Werk aan Uitvoering (een overheidsbreed programma ter verbetering van de publieke dienstverlening) een storting moederdepartement toegevoegd van € 0,9 miljoen.